

Ya MHP vazgeçerse...

04.12.2020

Parlamentar sistemde ittifak siyasi partiler ve seçim yasasında yasaktı. O dönemde koalisyonlar vardı. Ancak siyasi partiler "hülle" yoluyla ittifak yaparlardı.

30 Haziran 1954'te çıkarılan 6428 sayılı yasa ile 5545 sayılı Milletvekilleri Seçim Yasası'nın 35. Maddesi; 1961'de çıkarılan 306 sayılı Milletvekili Seçim Yasası; 1983'te çıkarılan 2839 sayılı Milletvekili Seçim Yasası ortak listeyi, yani ittifakı yasaklamaktaydı.

İTTİFAK YASAK, HÜLLE SERBEST!

1991 genel seçimlerinde ise RP ile MÇP ve IDP'nin; keza HEP'li isimlerin SHP listelerinden seçimlere katılarak barajı aşmak için seçime birlikte girmesi ve parlamentoya girmek için hülle ile fiili ittifak yapmaları söz konusudur. Nitekim, böylece RP, MÇP, IDP ve HEP 1991 genel seçimleri sonucunda oluşan parlamentoda temsil edilebilmişlerdir. RP, "Kutsal İttifak"la yüzde 16,9 oy oranına ulaşip listelerinden 62 ismi parlamentoya sokabilmiştir. RP listelerinden MHP'li 19 milletvekili parlamentoya girerken Alparslan Türkeş Yozgat, Muhsin Yazıcıoğlu da Sivas'tan RP listelerinden seçilerek milletvekili seçilmişlerdir. IDP'den de genel başkan Aykut Edibali ile birlikte toplam üç isim seçilmiştir.

SHP ise Deniz Baykal'ın karşı çıktığı, Erdal İnönü'nün istediği ve MYK'dan geçen ittifakla girdiği seçimde oyunu 24,7'den 20,8'e gerilettiler. 44 ilden milletvekili çıkaramadılar. HEP ise 21 milletvekili ile mecliste grup kurdu. Oysa, Özal ve Mesut Yılmaz'ım amacı erken genel seçimle RP ve MÇP ile HEP'i barajla saf dışı bırakıp tek başına iktidara gelmekti. Fakat bu yaklaşım iki fiili ittifakın kurulmasıyla geri tepen bir silaha, bumeranga dönüştü!

SIYASİ TARİHİMİZİN İLK YASAL İTTİFAKLARI

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmesi sırasında ise 13 Mart 2018 tarihli ve 7102 sayılı "Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun" yürürlüğe girmiş ve siyasi partilerin hülleyle başvurmaksızın yasal bir zeminde ittifak yapmalarının önü açılmıştı. Böylece iktidar için, yani cumhurbaşkanlığı için yüzde 50 barajı Cumhur İttifakı ve Millet İttifakı'nı doğurdu. Ak Parti, MHP ile ve kurumsal olmayan bir şekilde BBP desteğiyle Cumhur İttifakı olarak seçime giderken CHP de seçime girebilmesi yolunda milletvekili vererek destek olduğu İyi Parti ile kurduğu, DP ve SP'nin desteklediği Millet İttifakı olarak seçime girdi.

PARLAMENTER DÖNEMİN BİR HÜKÜMET ESTRÜMANI: KOALİSYONLAR

Parlamentar dönemde bir parti tek başına iktidara gelemediğinde seçenek ya yeniden seçim ya da koalisyondu. Sıklıkla seçim yapılamayacağına göre koalisyonlar parlamenter sistemde tek parti iktidarının yanında ikinci bir hükümet enstrümanı olarak çağdaş demokrasilerde kabul görmüştür. Türkiye'de de Ak Parti'nin iktidara geldiği 2002'den önceki parlamenter dönemde askeri müdahale kesintilerini, ara rejimleri dışarıda tutarsak 52 yılın yarısının koalisyonlarla geçtiği görülecektir. Başka bir ifade ile, güçlü sağ partilerin, büyük sermayenin öcü olarak gösterdiği koalisyonlarda Türkiye yoluna devam etmiş, Kıbrıs gibi çok önemli bir mesele CHP-MSP koalisyon hükümeti döneminde hallolmuş; ekonomik

büyüme de koalisyon hükümetleri döneminde yüzde 4,7 ortalamasına ulaşmıştır ki bu tek parti ortalamalarına koşut bir orandır. 27 Mayıs döneminden demokrasiye geçişte ilk kez 1961'de İsmet İnönü başkanlığında CHP-AP arasında kurulan ve siyasi hayatımıza giren koalisyon "ortak hükümet" olarak adlandırılıyordu. Bu koalisyon, bir yerde artimetğin sonucu olsa da bir "büyük koalisyon" olarak askeri dönemden çıkan Türkiye'de uzlaşmaya dayalı bir sivil yönetime geçişin yumuşak ifadesiydi.

İlginç olan bir nokta da koalisyonlar bazı odaklar tarafından siyasi istikrarsızlık nedeni olarak gösterilse de asıl istikrarsızlık ve gerilimler tek parti iktidarlarında yaşanmıştır. Örneğin, DP'nin iktidarda olduğu dönemde 27 Mayıs ihtilali gerçekleşmiş, AP'nin iktidarda olduğu dönemde 12 Mart Muhtırası verilmiştir. FETÖ darbe girişimi de keza Ak Parti iktidarında yaşanmıştır. Kuşkusuz koalisyonların da sorunları, krizleri olmuş; ancak yine de parlamenter dönemin yarısı, hatırı sayılır bir kısmında Türkiye koalisyonlarla idare edilebilmiştir. CHP-AP, DYP-SHP, ANASOL-M gibi istikrarlı ve kritik süreçlerde kutuplaşmayı giderici olumlu koalisyon örneklerini hatırlıyoruz.

KOALİSYON-İTTİFAK FARKI

Evet, koalisyon parlamenter dönemin hükümet enstrümanı, ittifak ise cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi döneminin. Peki aralarındaki fark nedir? Şu: Koalisyonlar alınan seçim sonuçlarına göre, yani seçim sonrasında kurulabilmektedir. İttifaklar ise seçim öncesinde kurulabiliyor ve yüzde 50+ ile cumhurbaşkanlığını, yani iktidarı kazanabiliyor. Koalisyonlarda, azınlık koalisyonu da meclisten güvenoyu almak koşuluyla mümkün olabiliyor. İttifaklarda ise iktidar için ille yüzde 50+ gerekiyor. Keza ittifaklarda bazı durumlarda yüzde 50+ ile iktidara gelinebilse de mecliste çoğunluk sağlanamayabilir. Nitekim eş zamanlı yapılan 2018 cumhurbaşkanlığı ve genel milletvekili seçimlerinde Cumhur İttifakı'nın adayı R. Tayyip Erdoğan cumhurbaşkanı olarak seçilmiş, ancak genel başkanı olduğu Ak Parti ise mecliste çoğunluğu sağlayamamıştır. Bu boşluğu ise ittifak ortağı MHP doldurmuştur. Eğer iki partinin oyu meclis çoğunluğuna yetmeseydi siyasi kriz oluşacak ve muhtemelen çok da gecikmeden bir "erken seçim" söz konusu olabilecekti. Erken seçime gidilmediği koşullarda krizin kaçınılmazlığı, farklı bir örnek olacak ama 31 Mart 2019 genel seçimlerinde görüldü nitekim... Türkiye'nin ilk iki büyük kentinde, İstanbul ve Ankara'da seçmen Millet İttifakı'nın başkan adayını seçti ama belediye meclisi çoğunluğunu Cumhur İttifakı'na verdi! Cumhur İttifakı, iktidar gücünü ve olanaklarını olsun, meclislerdeki çoğunluğunu kullanarak olsun Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş'ın çalışmalarına alabildiğine set çekmektedir. Bunun gibi, cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde de cumhurbaşkanı başka ittifaktan, meclis çoğunluğu bir başka ittifaktan oluşursa veya ittifaklardan azade olarak mecliste bir işbirliği gelişirse ne olacak? O tabloyu gözünüzde bir canlandırın...

YA MHP VAZGEÇERSE?

Hatta somut olarak bugüne bakalım. MHP'nin Cumhur İttifakı'ndan çekildiğini düşünelim bir an için... O zaman Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın partisi mecliste azınlıkta kalacaktır! Şunu da hatırlatayım; MHP Genel Başkanı Dr. Bahçeli, pragmatik bir siyasetçidir. Günü geldiğinde birbirinden çok farklı adımlar atabilmektedir. Bugün Kılıçdaroğlu'na en sert salvoları savuran Dr. Bahçeli, daha 2014'te Kılıçdaroğlu ile gayet yumuşak bir zeminde bir araya gelerek ortak cumhurbaşkanı adayı çıkarmamış mıydı? Biraz daha geriye gidelim; aynı Dr. Bahçeli, 1999 genel seçimleri sonrasında Ecevit'in başbakanlığındaki, Yılmaz'ın da katıldığı ANASOL-M koalisyonuna katılmamış mıydı; 3,5 yıl süreyle Ecevit'le çok uyumlu bir portre çizmemiş miydi? İşte o Dr. Bahçeli bugün de Erdoğan'la birliktedir fakat yarın da ne yapacağı hiç belli olmaz. Geçmiş pratiği ortadadır (Tabii Cumhurbaşkanı Erdoğan da bunu bildiği için İYİ Parti üzerinde de çok yönlü ve çok boyutlu çalışıyor, HDP üzerinde de, bu ayrı bir konu...).

Muzaffer Ayhan Kara

Odatv.com

M. Ayhan Kara

Diğer Yazıları

Altay yeni statta ilk maçta kayıp

11.12.2021

"Bay Gol"den son mesaj

08.12.2021

Büyük acıya rağmen maça çıktı

06.12.2021

Göztepe orada lider

02.12.2021

Üç büyükler Trabzon'a çalıştı

29.11.2021

AKP'de Mustafa Denizli ismine tepki

Popüler Yazılar

Müyesser Yıldız

TESUD Başkanına neler soruldu?

30.06.2021

Dr. Hüseyin Nazlıkul, M.D. PhD.

Hastalıklara karşı direnç nasıl artırılır

03.10.2021

Salih Seçkin Sevinç

Pandemi bahaneleri oldu... Restoranlar bizi ya...

03.10.2021

Rafael Sadi

O kritik ziyaretin arka planı

03.10.2021

Yusuf Yavuz

Yeni plan devrede

17.06.2021

Soner Yalçın

Tehdit etmeyin

18.06.2021

Soner Yalçın

Tunus'un foncuları

28.07.2021

Soner Yalçın

Erdoğan'ın öfkesinin sebebi

26.10.2021

Sami Menteş

Milli Eğitim Bakanı yalan söylüyor

25.06.2021

Soner Yalçın

Ata'nın çocukları: 68 Kuşağı

30.06.2021

İletişim

Haber Merkezi: 0 216 449 32 00

Faks: 0 216 449 32 00

Mail: info@odatv.com

İletişim

Künye

Gizlilik Sözleşmesi ve Koşullar

Mobil Uygulamalar

Reklam

Reklam: 0 216 449 32 00

reklam@odatv.com

ANA SAYFA

YAZARLAR

VİDEO

FOTO GALERİ

ARŞİV

KATEGORİLER

